

W a r s z a w s k i I n f o r m a t o r P s y c h o l o g i c z n y

Biuletyn Warszawskiego Oddziału Terenowego PTP • nr 2(2) marzec 2003

Szanowni Czytelnicy!

W drugim numerze WIP, który dla Was przygotowaliśmy oprócz kolejnej porcji informacji i zaproszeń do udziału w planowanych wydarzeniach dużo miejsca poświęciliśmy interesującej nas wszystkich ustawie o zawodzie psychologa. Dyskusje, rozważania i kontrowersje wokół niej nie ustają. Wciąż pojawiają się pytania o przyszłość zawodową osób zajmujących się na codzień psychologią w różnych obszarach życia. Dlatego będziemy Was na bieżąco informować o dalszych losach ustawy a także przedstawiać różne opinie na jej temat. Tym razem o ustawie mówią dr Małgorzata Teopltz - Winiewska i prof. Zbigniew Niemczyński.

W tym numerze WIP również pierwszy odcinek mini-informatora o strukturze PTP, bo jak się okazuje wielu z Was chciałoby usystematyzować sobie wiedzę na ten temat. Oprócz tego przedstawiamy Wam wrażenia Ewy, która uczestniczyła w inauguracyjnym spotkaniu z cyklu Prezentacji Psychologicznych "Na początku". W tym numerze studenci psychologii zapraszają także wszystkich do kina na film, którego scenariusz był inspirowany eksperymentem Zimbardo. To zaproszenie stało się też przyczynkiem do małej dyskusji o etyce w eksperymentach psychologicznych.

Nadal zachęcamy Was również gorąco do dzielenia się opiniami o tym, co prezentujemy w biuletynie i co chcielibyście, żeby się w nim znalazło. Jednocześnie bardzo dziękujemy tym z Was, którzy to już uczynili po pierwszym numerze.

I znów nadszedł ten piękny czas, gdy na świecie robi się zielono, świeżo i pachnąco. Już wkrótce biało-żółte Święta Wielkiej Nocy skłonią nas do refleksji o życiu i odradzaniu się. W ten kolejny wiosenny czas życzymy Wam wszystkim wszelkiej obfitości, pokoju, wiary w dobro i energii do czerpania z życia tego, co najlepsze.

Redakcja

AKTUALNOŚCI

Wywiad z prof. Adamem Niemczyńskim

WOT PTP zaprasza na kolejne spotkanie klubu Prezentacji Psychologicznych (PePe) pod hasłem: "Psychologia Sportu na początku XXI wieku".

Przybliżymy Ci problematykę i metody stosowane we współczesnej psychologii sportu. W programie między innymi: analiza sytuacji sportowej, specyfika powrotu zawodnika po kontuzji, metodyka treningu mentalnego.

W prezentacji wezmą udział czołowi psychologowie sportu. Zaproszony jest dr Jan Blecharz i dr Marek Graczyk. Spotkanie odbędzie się w Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki przy ul. Elektoralnej 12 w Warszawie, 11 kwietnia o godz. 17.00.

W dniach 12-13 kwietnia 2003 w Międzynarodowym Centrum Biocybetyki w Warszawie, przy ulicy Ks. Trojdena 4 odbędzie się Międzynarodowa Konferencja "Placebo - działanie i obecne miejsce w badaniach medycznych".

Informacje: <http://placebo.congressor.com.pl> oraz w Biuro Konferencji CONGRESS-OR, ul. Żurawia 47, lok. 212, 00-212 Warszawa, tel. 621-31-16, 630-07-78, e-mail: office@congressor.com.pl

• • •

Korzystając z możliwości porozmawiania z prof. Adamem Niemczyńskim, który gościł na spotkaniu oddziału w lutym br. postanowiliśmy zadać kilka pytań odnoszących się do kwestii, którymi profesor aktualnie się zajmuje - etyki i ustawy.

Marzena Sadowska: W lipcu odbędzie się XXIX Konferencja Stowarzyszenia zajmującego się Edukacją Moralną. Czy mógłby Pan Profesor przybliżyć tematykę konferencji oraz powiedzieć kilka zdań na temat wspomnianego stowarzyszenia?

Prof. Adam Niemczyński: Konferencja ma motyw przewodni a jest nim "Edukacja moralna w świecie społecznych, politycznych i religijnych kontrowersji". AME (ang. Association for Moral Education) powstało blisko trzydzieści lat temu w USA i rychło stało się międzynarodowym stowarzyszeniem, a na konferencję do Krakowa przyjadą naukowcy i praktycy ze wszystkich kontynentów. Konferencja gromadzi zwykle 150-200 uczestników i w takich też granicach spodziewam się ustalenia liczby uczestników tym razem. Możliwe jest jeszcze zgłaszanie propozycji, do czego zachęcam, ponieważ stosunkowo niewiele wpłynęło ich do tej pory od Polaków. Służę wszelką informacją o konferencji drogą elektroniczną: upniemcz@cyf-kr.edu.pl

Jednym z obszarów tematycznych AME oraz kwartalnika Journal of Moral Education związanego z AME są kwestie etycznego wymiaru zawodów, które w naszym kraju noszą miano zawodów zaufania publicznego, co oznacza szczególnie doniosłe w swej treści społeczno-humanistycznej zawody. Zawód psychologa do nich należy. Zachęcam więc koleżanki i kolegów zainteresowanych etyką naszego zawodu do udziału w konferencji. Dla przykładu podam, że wspólnie

z kol. Anną Turczyńską, przewodniczącą Krakowskiego Oddziału PTP, przedstawimy pierwsze wyniki badań empirycznych nad rozwojem zawodowej wrażliwości i myślenia społeczno-moralnego psychologów.

Jak w perspektywie powstania samorządu zawodowego psychologów wyglądać będzie kontrola nad przestrzeganiem etyki zawodowej?

W strukturze samorządu zawodowego psychologów znajdują się regionalne i krajowa komisje dyscyplinarne, które orzekać mają w kwestiach naruszenia etyki zawodu w oparciu o kodeks etyki zawodu psychologa. Przewidziana jest również funkcja rzecznika odpowiedzialności zawodowej, który przygotowuje sprawy i wnosi je do komisji dyscyplinarnej, która ma do dyspozycji kary od upomnienia po skreślenie z listy psychologów.

Kontrola nad przestrzeganiem etyki zawodowej to nie tylko, a może nawet nie tyle wspomniane rozwiązania ustawowe, które niczego więcej nie dają jak tylko pewną formę i możliwość działania. Co w tej formie się znajdzie, jaka treść zawodowo-etyczna ją wypełni oraz kto będzie ją wcielał w życie - to są pytania dotyczące istoty rzeczy.

PTP dysponuje kodeksem etyczno-zawodowym i sądownictwem koleżeńskim jako jedyne bodaj spośród psychologicznych stowarzyszeń. Kodeks ten jest jednak po części przestarzały i wymaga modernizacji. Sąd koleżeński pod moim kierunkiem w latach 1997-1999 zainicjował serię konferencji i sympozjów, których dorobek może być teraz spożytkowany w tym celu. Dzieje się to już zresztą w pracach komisji Krakowskiego Oddziału PTP.

Z kolei myśląc o ludziach, którzy w warunkach samorządu zawodowego mają odgrywać role rzeczników odpowiedzialności zawodowej i tworzyć komisje dyscyplinarne, widzę potrzebę zorganizowania dużej konferencji skupiającej tych, którzy to zadanie powinni podjąć. Dobrą porą mógłby być wrzesień lub październik br. Potrzeba bowiem pół roku na dobrą organizację i przygotowanie prac takiej konferencji. Sądzę, że pod egidą obecnych i byłych członków Sądu Koleżeńkiego PTP przygotowanie i przeprowadzenie tej konferencji powinno spocząć w rękach oddziałów PTP. One bowiem mają powinność przygotowania się do wyłonienia w procesie tworzenia regionalnych izb psychologicznych

AKTUALNOŚCI

Centrum Terapii Poznawczo-Behawioralnej wraz z Polskim Towarzystwem

Psychologicznym zaprasza na warsztat: Zastosowanie terapii poznawczej w leczeniu zaburzeń odżywiania się, zorganizowany we współpracy z Centrum Terapii Poznawczej przy Uniwersytecie w Oksfordzie. Termin szkolenia: 14-18 kwietnia 2003.

Informacje:

www.ctpb.republika.pl tel. 0692-901-180, e-mail: ctpb@wp.pl

• • •

Katedra i Klinika Psychiatrii AM w Bydgoszczy organizuje Międzynarodową Polsko-Niemiecką konferencję:

Postępy terapii medycznej uzależnienia od alkoholu - spojrzenie interdyscyplinarne. Redukcja szkód - możliwości i granice, dla psychiatrów, lekarzy rodzinnych, menedżerów ochrony zdrowia. Termin: 25-26 kwietnia 2003.

Informacje: sekretariat Katedry i Kliniki Psychiatrii AM w Bydgoszczy, 85-096 Bydgoszcz, ul. Karpińskiego 19, tel. (52) 585-42-60, e-mail: kikpsych@amb.bydgoszcz.pl

• • •

Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej zaprasza na warsztat "Tajemnice i tabu w rodzinie". Warsztat odbędzie się 1 maja 2003 w Poznaniu,

AKTUALNOŚCI

Stary Rynek 76, "Pod
koziolkami". Informacje:
Wielkopolskie Towarzystwo
Terapii Systemowej, ul. Leszka
31J/33, 61-062 Poznań, tel./fax.
(61) 653-26-59. e-mail:
wtts@wtts.edu.pl

• • •

Zakład Psychologii Klinicznej
Instytutu Psychologii Akademii
Bydgoskiej im. Kazimierza
Wielkiego zaprasza na III
Międzynarodową Konferencję
Naukowo - Szkoleniową
"Człowiek niepełnosprawny -
rodzina i praca", która odbędzie
się w dniach 16-17 maja 2003.
Informacje: Zakład Psychologii
Klinicznej Instytutu Psychologii
Akademii Bydgoskiej,
ul. L. Staffa 1, 85- 867
Bydgoszcz, tel. (52) 370-84-00,
362-01-89, e-mail: acpp@ab-
byd.edu.pl, bassam@ab-
byd.edu.pl

• • •

17 maja 2003 odbędzie się V
Krajowa Konferencja Polskiego
Towarzystwa
Psychoanalitycznego
"Interpretacja w
psychoanalizie". Miejsce
konferencji: Warszawa,
siedziba Biblioteki Narodowej,
al. Niepodległości 213.

• • •

licznej grupy rzeczników odpowiedzialności zawodowej i regionalnych komisji dyscyplinarnych. Propozycje kodeksu etyki zawodowej, stan świadomości etyczno-zawodowej środowiska, edukacja etyczno-zawodowa psychologa przed i po dyplomie magistra psychologii, pragmatyka orzecznictwa etyczno-zawodowego - to są wiodące tematy dla takiej konferencji. Sądzę, że warszawski i krakowski Oddział PTP, przy współdziałaniu katowickiego i lubelskiego Oddziału powinny podjąć to zadanie.

Wiem, że jest Pan zaangażowany w prace nad ustawą o zawodzie psychologa. Jak wygląda obecny stan prac nad przyspieszeniem wejścia ustawy?

Wejście w życie ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów związane jest z uchwaleniem przez Parlament RP ustawy o zawodach zaufania publicznego, do której wszystkie ustawy o samorządach tych zawodów muszą być dostosowane. Powołana została komisja w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w efekcie narady min. Jerzego Hausnera z grupą prominentnych profesorów psychologii oraz przedstawicieli PTP, a jej zadaniem jest przygotowanie nowelizacji ustawy o samorządzie psychologów. Przewiduje się ukończenie tych prac i legislacje w Parlamencie w bieżącym roku tak, aby wejście w życie ustawy o samorządzie psychologów było możliwe w roku 2004.

Pytanie wszakże o realne wejście w życie ustawy to inne pytanie. Odnosi się ono bowiem do procesów, za których przeprowadzenie odpowiedzialność spada na nasze środowisko. Ile i do jakiego stopnia oraz w jaki sposób skorzystamy z możliwości prawnie stworzonych - to zależy od nas, od stopnia naszego wysiłku intelektualnego i organizacyjnego, od sposobu kierowania tym procesem, od koncepcji samorządu, jaką chcemy realizować. Stosunkowo łatwo można zidentyfikować ślepe uliczki, w jakie samorząd może pójść służąc interesom i potrzebom, do których zaspokojenia nie jest powołany. Są one dwojakiego rodzaju. Pierwszy to interes wolnej przedsiębiorczości psychologów. Należy się uznanie dla psychologów, którzy od czasu transformacji ustrojowej wykazują się tym rodzajem aktywności społeczno-zawodowej w

rozmaitych zresztą formach. Powinni oni tworzyć, jeśli taka byłaby ich potrzeba i wola, własne organizacje wspierające rozwój i prosperowanie tych form samozatrudnienia. Samorząd zawodowy ma inne zadania. Ma mianowicie wskazać, kto może ze względu na kwalifikacje zawodowe uprawiać zawód niezależnie od tego, w jakiej postaci zatrudnienia będzie go wykonywał. Drugi to interes związkowo-zawodowy i potrzeba obrony praw pracowniczych psychologów. To też nie może stać się racją istnienia i działania samorządu zawodowego, bowiem związki zawodowe psychologów są do tego powołane i na ich rozwinięciu oraz umocnieniu skupić się powinien wysiłek środowiska słusznie starającego się o godne warunki pracy i płacy psychologów. Samorząd powinien współpracować i z wolną przedsiębiorczością psychologów i ze związkami zawodowymi psychologów. Do tego wszakże musi być sobą, mieć swoją tożsamość odróżniającą go od jednych i od drugich partnerów współpracy. Jest ona bowiem czymś fundamentalnym zarówno wobec interesu wolnej przedsiębiorczości jak i interesu związkowego. Samorząd dbając o kondycję zawodową (wiedza, umiejętności, etyka zawodowa) powołany jest do określenia i dbania o to, kto może zawód wykonywać niezależnie od tego, w jakiej formie zatrudnienia i na jakich warunkach zatrudnienia będzie go wykonywał. I do tej samoregulacji środowiska ustawa może się przydać, a nawet być niezwykle ważnym instrumentem.

Dziękuję Panu za rozmowę.

Ja również dziękuję.

AKTUALNOŚCI

Instytut Psychologii Zdrowia PTP organizuje Studium Pomocy Psychologicznej. Termin rozpoczęcia: 27 maja 2003. Zajęcia będą odbywać się w Ośrodku Szkoleniowym Fundacji Etoh w Warszawie, ul. Mszczonowska 6. Kontakt: IPZ PTP, ul. Gęślarska 3, 02-412 Warszawa tel. (22) 863-87-38; 863-42-76; 863-90-97; fax (22) 863-42-75, e-mail: poczta@ipz.edu.pl

• • •

XXIX Coroczna Konferencja stowarzyszeń zajmujących się edukacją moralną. „Edukacja moralna w świecie społecznych, politycznych i religijnych sporów”. Termin konferencji: 17-20 lipca 2003. Informacje: upniemcz@if.uj.edu.pl

• • •

Informujemy wszystkich członków PTP, iż został już ustalony termin **Walnego Zgromadzenia**, kończącej kadencję obecnych władz PTP. Walne Zgromadzenie odbędzie się w dniach 23-25 stycznia 2004 i rozpocznie nowy etap działalności Towarzystwa, związany z planowanym na rok 2004 wejściem w życie ustawy o zawodzie psychologa oraz z proponowanymi zmianami w trybie wybierania władz PTP.

W najbliższym czasie odbędzie się w ramach poszczególnych oddziałów dyskusja dotycząca ww spraw. Chodzi m.in. o propozycję zgłoszoną na uprzednim Walnym Zgromadzeniu dotyczącą automatycznego bycia członkiem Zarządu Głównego Przewodniczących poszczególnych oddziałów PTP. Pojawił się także wniosek odnośnie zmian w zasadach wyboru osób zasiadających w komisjach licencyjnych PTP. Informacje na ten temat zamieścimy w kolejnym biuletynie oraz na stronie internetowej.

Co z ustawą?

O odpowiedź na tak zadane pytanie poprosiliśmy Przewodniczącą Zarządu Głównego PTP - dr Małgorzatę Toeplitz-Winiewską.

Magdalena Jurek: Czy mogłaby Pani przedstawić stan obecnych prac nad wprowadzeniem ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów?

Przewodnicząca: Od 10 stycznia br z inicjatywy ministra Jerzego Hausnera powstał zespół pracujący nad dostosowaniem ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów do rządowego projektu ustawy o sprawowaniu przez samorządy zawodowe pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodów zaufania publicznego i o nadzorze nad działalnością samorządów oraz o zmianach niektórych ustaw.

Projekt tej ustawy został 14-go marca przekazany Towarzystwu do zaopiniowania.

Na spotkaniu z ministrem Hausnerem uzyskaliśmy zapewnienie, iż podstawowe zasady sformułowane w ustawie o zawodzie psychologa nie mogą ulec zmianie. 1. Zawód psychologa należy do zawodów zaufania publicznego.

2. Wykonywać ten zawód mogą tylko osoby, które ukończyły magisterskie studia psychologiczne i uzyskały dyplom magistra psychologii.

3. Nadzór nad wykonywaniem zawodu sprawuje samorząd zawodowy.

Prace nad dostosowaniem naszej ustawy do zapisów nadrzędnej ustawy dla

wszystkich samorządów zawodowych są gwarancją wcześniejszego niż w 2006 roku wdrożenia ustawy o zawodzie psychologa. W skład zespołu ze strony psychologów wchodzi: prof. Lidia Grzesiuk, prof. Jan Strelau i przewodnicząca PTP - dr Małgorzata Toeplitz-Winiewska. Zespołem kieruje podsekretarz stanu Dagmir Długosz. Zgodnie z propozycją ministra wydelegowaliśmy trzy osoby kierując się zasadą, by byli to profesjonaliści cieszący się autorytetem środowiska, ale także i władz oraz osoby, które pracowały już przy ustawie, znają jej zapisy i historię powstawania oraz są zaangażowane w prace nad przyspieszeniem wejścia w życie tej regulacji. Zgodnie z ustaleniami do konkretnych rozwiązań mogą być zapraszani eksperci, a wszelkie zmiany zmierzające do podważenia podstawowych zasad zawartych w ustawie muszą być szeroko konsultowane w środowisku.

Zespół spotkał się dwukrotnie. Przedłożone przez ministra propozycje zmian i uszczegółowień w żadnym razie nie podważają istniejących zapisów, raczej zmierzają do poprawienia niezbyt jasnych i jednoznacznych zapisów. Obecnie oczekujemy na propozycje zapisów, które przygotowuje biuro prawne ministerstwa. Bezpośrednio po otrzymaniu umieścimy je na naszej stronie internetowej.

Kiedy możemy liczyć na wejście ustawy w życie?

Dotychczasowe efekty spotkań budzą duże nadzieje, że jest szansa, by nasza ustawa weszła w życie w przyszłym roku. Oczywiście zależy to od całej procedury legislacyjnej, tzn. sejm, senat i prezydent, ale przy wsparciu ministra ds. pracy, który zgodnie z tekstem ustawy sprawuje nadzór nad jej wykonaniem, nadzieje środowiska, iż wreszcie

Prezentacje

upragniony prawny status naszego zawodu będzie uregulowany , rosna. Jestem optymistką.

Czy jest Pani zadowolona z kształtu ustawy?

Nasza ustawa, jak każda jest efektem wielu kompromisów. Początkowo tekst był opracowywany i uzgadniany przez różne środowiska psychologów. Przy jego tworzeniu współpracowały stowarzyszenia psychologiczne oraz związki zawodowe psychologów. Od momentu podjęcia prac przez parlament psychologowie mogli jedynie jako eksperci wyjaśniać sens i znaczenie proponowanych zapisów ustawowych, ale nie mieli już wpływu na ostateczny kształt uchwalonej ustawy. Obecny kształt ustawy musi zadziałać w praktyce, trudno bowiem z góry przewidywać, że są zapisy , które się nie sprawdzą. Najważniejsze dla naszego zawodu problemy ustawa niewątpliwie reguluje. Zawód psychologa będą mogli wykonywać tylko ci, którzy na studiach magisterskich psychologicznych otrzymali niezbędną podstawową wiedzę i umiejętności. Same studia akademickie to dalece za mało. Dlatego też w ustawie znalazł się zapis o konieczności odbycia stażu pod opieką doświadczonego psychologa, który pełnić będzie rolę przewodnika, nauczyciela i opiekuna wprowadzającego młodego absolwenta w zawód. To wprowadzenie oznaczać będzie także przyjęcie przez opiekuna odpowiedzialności za wszelkie diagnozy, opinie czy orzeczenia formułowane przez psychologa-stażystę. Zasady, tryb i przebieg stażu wymagają dalszego dopracowania. Jednak najważniejsze są dwa podstawowe założenia:

1. możliwe są różne formy odbycia tego stażu w zależności od tego, jakie zatrudnienie w charakterze psychologa

znajdzie absolwent psychologii , w tym także wolontariat;

2. opiekuna wyznacza i opłaca samorząd zawodowy psychologów.

Obecny kształt ustawy gwarantuje, że tylko osoby o odpowiednim wykształceniu i przygotowaniu zawodowym będą mogły świadczyć usługi psychologiczne. Wróżki, astrologowie i inne osoby nie będące psychologami nie będą mogły nadużywać tytułu psychologa . Ta regulacja jest ochroną przede wszystkim klientów, którzy muszą wiedzieć , czy korzystają z usług profesjonalisty.

Jak ustawa rozwiązuje problem osób, które przy braku wykształcenia psychologicznego były zatrudniane jako psychologowie i od wielu lat świadczą takie usługi?

Przepisy przejściowe i końcowe ustawy zostawiają tym osobom możliwość ubiegania się (w ciągu roku po wejściu w życie ustawy) i przyznania im przez Krajową Radę Psychologów prawa do wykonywania usług psychologicznych. Tak więc decyzje w tym zakresie zależeć będą od kryteriów merytorycznych wypracowanych przez przedstawicieli psychologów. Sądzę, że zapis taki daje gwarancje rzetelnego uznania merytorycznych kompetencji.

Dziękuję bardzo za wypowiedź.

Dziękuję.

Na początek "Na początku"

W piątkowy wieczór, 7 marca 2003 roku w Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki przy ul. Elektorальной 12 w Warszawie odbyła się inauguracja cyklu spotkań klubu Prezentacji Psychologicznych ("PePe"). Jest to nowa inicjatywa Zarządu Warszawskiego Oddziału Terenowego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. W spotkaniu uczestniczyli zarówno psychologowie z dużym doświadczeniem zawodowym, jak i studenci, poznający dopiero tajniki tej nauki. Na wstępie Przewodnicząca WOT PTP Marzenna Kucińska przywitała uczestników i przedstawiła plany następnych spotkań organizowanych w ramach klubu "PePe". Po krótkim wprowadzeniu rozpoczęła się właściwa część spotkania, czyli warsztat "Na początku". Czy kiedykolwiek zastanawialiście się, co było na początku? Co się zdarzyło na progu światłości, na progu istnienia świata, na progu wszystkiego?...

Warsztat prowadzony przez Zygryda Klausa stanowił zaproszenie do refleksji nad tym zagadnieniem, będąc zarazem zaproszeniem do tworzenia własnego mitu o początkach. Spotkanie, w którym miałam zaszczyt uczestniczyć, miało chwilami charakter zabawy, a momentami - poważny i refleksyjny. Niesamowity klimat warsztatu był niewątpliwie zasługą Zygryda Klausa, który wprowadził nas w obszar rzadko przez nas uczęszczany w natłoku codziennych zajęć. Zaryzykuję nawet stwierdzenie, że odkryliśmy w sobie pewną tajemnicę, która od urodzenia zapisana jest w naszym wnętrzu, a doświadczenie twórcze w czasie warsztatu pozwala ją wydobyć na zewnątrz.

Pracowaliśmy w czterech podgrupach, ale wszyscy uczestnicy byli w pełni zaangażowani w proces tworzenia obrazu "Na początku". Podczas sesji nawiązała się niezwykła nić współpracy między psychologami o długim stażu zawodowym, a studentami. Dzięki temu każdy z osobna i wszyscy razem stworzyliśmy pewien mit. Mit afirmacji życia, młodości, miłości, radości i energii. To, co powstało w trakcie warsztatu skłoniło uczestników do licznych refleksji. Przede wszystkim podkreślano radość ze wspólnego uczestnictwa w sesji oraz satysfakcję z jej owoców.

O wrażenia zapytałam panią Annę Lehman, psychologa klinicznego z bardzo dużym doświadczeniem, a jednocześnie członka Drugiej Instancji Sądu Koleżeńskiego PTP. "Takie spotkania w formie warsztatu są niezwykle ciekawe. Warto je organizować, ponieważ warsztat jest czymś uaktywniającym pomysły i poruszającym emocje. Ponadto lubię taką formę, ponieważ sama prowadzę warsztaty. To doświadczenie ukierunkowujące i otwierające myślenie." Studenci, zapytani o zdanie na temat sesji odpowiedzieli, że było to dla nich interesujące doświadczenie.

Sesja wywołała wśród uczestników niemałe poruszenie, o czym świadczy duże zaangażowanie członków grupy, ich głębokie refleksje oraz pozytywne opinie. Wśród nich znalazły się także głosy, które wyrażały oczekiwanie na kontynuację zapoczątkowanej tematyki. Prowadzący obiecał uczestnikom, że nie jest to ostatni warsztat poświęcony "mitom". Mam nadzieję, że Zygryd Klaus dotrzyma słowa i już wkrótce będziemy mogli wziąć udział w kolejnym warsztacie z tego cyklu, oczywiście ze znakiem firmowym klubu "PePe".

Ewa Fudała

PTP w pigułce

Jest nas już około 1 200 członków Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Ale czy każdy z nas zna cele Towarzystwa i jego strukturę?

W najbliższych numerach naszego informatora chcemy przedstawić PTP "w pigułce".

Głównym celem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego jest rozwijanie i popularyzacja psychologii jako nauki i zawodu oraz szczególna dbałość o to, by dyscyplina ta - w zgodzie z wartościami humanistycznymi - służyła ludziom pomocą w życiu i zachowaniu zdrowia. Pełne informacje o celach, jakie stawia sobie Towarzystwo, można znaleźć w statucie, który umieszczony jest na stronie www.ptp.psychologia.pl. Serdecznie zapraszamy.

Jednocześnie o przyszłości Towarzystwa w perspektywie powstania samorządu zawodowego psychologów można było przeczytać w poprzednim numerze informatora, w którym umieściliśmy relację ze spotkania z prof. Adamem Niemczyńskim z oddziału krakowskiego -sekretarzem generalnym Towarzystwa.

Do władz PTP należą:

- Walne Zgromadzenie Delegatów Towarzystwa,
- Zarząd Główny,
- Główna Komisja Rewizyjna,
- Sąd Koleżeński.

W następnym numerze informatora przybliżymy sposób funkcjonowania oraz skład obecnego Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu koleżeńskiego.

POLSKIE TOWARZYSTWO PSYCHOLOGICZNE

Sąd Koleżeński

POSTANOWIENIE o rozpoczęciu kampanii wyborczej

1. Na podstawie art. 23 Statutu ogłaszam rozpoczęcie kampanii wyborczej do władz Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
2. Informuję, że z dniem dzisiejszym rozpoczynam przyjmowanie kandydatur na przewodniczącego Towarzystwa. Zgłoszenia należy przesyłać na adres:

Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego PTP
Ryszard Borys
ul. Graniczna 63/16
40-018 Katowice

Do zgłoszeń proszę dołączyć oświadczenia kandydatów o zgodzie na kandydowanie.

3. Przypominam, że w myśl art. 23 pkt 2 Statutu Towarzystwa prawo zgłaszania kandydatur na przewodniczącego przysługuje:

- a) zainteresowanym kandydatom,
- b) Zarządowi Głównemu,
- c) Zarządom Oddziałów,
- d) członkom Towarzystwa, występującym w grupach liczących co najmniej 10 członków zwyczajnych.

4. Do podejmowania bieżących decyzji organizacyjnych związanych z realizacją kampanii wyborczej, a w szczególności do opracowania i rozpowszechnienia kalendarza wyborczego, upoważniam Prezydium Zarządu Głównego Towarzystwa.

Katowice, 22 stycznia 2003 r.

"Eksperyment"

Od pewnego czasu na ekranach kin gości niemiecki film pt. "Eksperyment" w reżyserii O.Hirschbiegela. Film opowiada o pozornie bezpiecznym eksperymencie psychologicznym, do którego zgłosiła się grupa ochotników. Wszystko miało odbywać się jak w prawdziwym więzieniu - 8 mężczyzn odgrywało rolę strażników, a 12 więźniów. Dwa tygodnie miały pokazać, w jakim stopniu badani zidentyfikują się z narzuconymi im rolami. Zasady eksperymentu były jasne: żadnej przemocy! Już jednak na początku wśród odgrywających rolę więźniów pojawiły się pytania. A co się stanie, gdy ktoś się sprzeciwi? Zmuszą go do 100 pompek? Nie dadzą mu obiadu? Wymuszą wypicie nienawidzonego mleka? A może tylko nakrzeszą? Sprzeciw do którego w rezultacie doszło, ugodził w dumę strażników, obnażył ich ukryte kompleksy; sprawił iż zasady przestały obowiązywać. Dlatego też na szokujące efekty nie trzeba było długo czekać. Już drugiego dnia wystąpiły zachowania odbiegające od normy i będące w sprzeczności do norm przyjętych na wstępie. Badanie wymknęło się spod kontroli zagrażając w rezultacie zdrowiu a nawet życiu uczestników.

Niegroźny, jak zakładano na początku eksperyment zmienił się w istne piekło, a pseudowieźniowie stali się prawdziwymi ofiarami brutalnych pseudo (?) strażników. Gra zamieniła się w przerażającą rzeczywistość. Scenariusz filmu został oparty na prawdziwej historii, która wydarzyła się 30 lat temu w USA. Nie trudno zauważyć, iż filmowy eksperyment jest lądząco podobny do słynnego badania przeprowadzonego przez Philipa Zimbardo. Jest to szokujący i drastyczny film. Granica

między rzeczywistością a fikcją okazuje się niesamowicie płynna i łatwa do przekroczenia. Wszyscy uczestnicy badania szybko weszli w narzucone role i zaczęli przejawiać zachowania zgodne z nimi. Wśród strażników ujawnił się przerażający mechanizm - ślepego poddaństwa wobec przywódcy, który samoistnie wyłonił się już na początku eksperymentu. Film uświadamia istnienie ciemnej strony natury człowieka i jej okrucieństwo.

"Eksperyment" to obraz, który ze względu na treść, wart jest polecenia psychologom, szczególnie zaś studentom tego kierunku. Pokazuje, co oznacza zwrot "zachowania agresywne". Skłania do refleksji nad naturą człowieka, ale również każe się każdemu zastanowić nad tym, gdzie leży granica, którą można przekroczyć badając ją.

Izabela Jabłońska
Agnieszka Fabryczewska

Okiem młodego psychologa

O komentarz na temat eksperymentu Philipa G. Zimbardo poprosiliśmy prof. Adama Niemczyńskiego z oddziału krakowskiego PTP, który specjalizuje się w zagadnieniach etyki w psychologii. Liczymy również na Wasze wypowiedzi.

Eksperymenty Zimbardo budzą we mnie współczucie do Zimbardo i każdego, kto za nim idzie. Jest to bowiem droga donikąd. I to nawet nie dlatego, że nie dostarczają one żadnej wiedzy, którą ludzkość nie miała wcześniej z bezpośredniej obserwacji zachowań ludzi w analogicznych sytuacjach. Raczej z tego powodu współczuję tym badaczom, że cel swych badań upatrują w przewidywaniu i kontroli ludzkiego zachowania. W życiu praktycznym staramy się - rzecz jasna - przewidywać i kontrolować ludzkie zachowania i dlatego pewnie Watson po wynalezieniu behawioryzmu zajął się z powodzeniem życiem praktycznym prosperując w dziedzinie biznesu. Kwestia etyczna pojawia się tutaj zatem na dwóch płaszczyznach. Na pierwszej powstaje kwestia, jak ocenić moralnie naukę, która stawia sobie za cel kontrolę ludzkiego zachowania. Skłaniam się do przekonania, że nie obroni się ona przed moralną krytyką. Na drugiej płaszczyźnie zaś pojawia się pytanie, czy praktyka (czy to życiowa, czy to zawodowa, czy to badawczo-eksperymentalna) mająca na celu kontrolę ludzkiego zachowania jest moralna. I tutaj również mam przekonanie, że nie jest ona moralna wówczas, gdy bez świadomej zgody podmiotów na poddanie się takiej manipulacji jest wykonywana. A nawet przy uzyskaniu ich świadomej zgody mam poważne wątpliwości, czy ostoji się moralnej krytyce. Człowiek bowiem degraduje się moralnie czyniąc samego siebie przedmiotem manipulacji w takiej samej mierze, w jakiej stara się innych takim manipulacjom poddać.

Sam stosuję eksperymenty zarówno w pracy naukowej jak i w dydaktycznej a także w życiu codziennym. Rozumiem jednak eksperyment jako źródło poznania w podstawowym tego słowa znaczeniu jako doświadczenie, które jest źródłem (nie jedynym wcale!) mego poznania naukowego, gdy poddaję je rygorom naukowym, ale też mojego poznania praktyczno-dydaktycznego, gdy poddaję je rygorom rzetelności dydaktycznej oraz życiowo-praktycznego poznania wówczas gdy zdarza mi się postępować w życiu rozumnie. Na marginesie dodam, że gdy naukowa psychologia pojawiła się na scenie poczynił badawczych to miała nazwę psychologii doświadczalnej a jej znakiem firmowym był eksperyment psycho-fizyczny, który wcale nie miał na celu kontroli zachowania osób badanych.

Prof. Adam Niemczyński

WIP - Warszawski Informator Psychologiczny - Nr 1 (1), marzec 2003

Wydawca: Warszawski Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

Redakcja: ul. Jana Olbrachta 118 a m. 12, 01-373 Warszawa

tel. 0503 555 332

<http://www.ptp.psychologia.pl/warszawa>

e-mail: biuletyn_wot@wp.pl

Rada Programowa: Alicja Balińska, Marek Graczyk, Magdalena Gulcz,

Zygfryd Klaus, Marzenna Kucińska, Ewa Milewska, Bogusław Wasiak

Redaktorzy Naczelni: Magdalena Jurek, Agnieszka Sojka

Sekretarz Redakcji: Marzena Sadowska

Zespół Redakcyjny: Agnieszka Fabryczewska, Ewa Fudala, Izabela Jabłońska

Skład: Michał Araszkievicz

Druk: PUIP Jerzy Wasilewski Jachranka

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych. Zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów i zmiany ich tytułów.